

Ontaryjski Przedszkolny Program Nauki Mowy i Języka

Przedszkolny program nauki mowy i języka w Ontario świadczy usługi dla dzieci od urodzenia do chwili, gdy zaczną naukę w szkole. W wielu rejonach na terenie całej prowincji oferowana jest ocena umiejętności oraz szeroki zakres terapii dla dzieci i ich rodzin, jak najbliżej ich miejsca zamieszkania.

Jeśli Państwo mają zastrzeżenia co do umiejętności mówienia i posługiwania się językiem swojego dziecka, mogą Państwo otrzymać pomoc w ramach Przedszkolnego programu nauki mowy i języka. Personel programu może nauczyć Państwa jak pomóc dziecku w rozwijaniu umiejętności porozumiewania się, aby mu stworzyć jak najlepsze warunki zdrowego rozwoju.

Przedszkolny program nauki mowy i języka w Ontario jest bezpłatny i nie wymaga skierowania od lekarza.

Nigdy nie jest za wcześnie na pomoc.

W celu uzyskania informacji dotyczących miejscowych programów mowy i języka odwiedź ontario.ca/earlychildhood i kliknij na Speech and Language.

To order by phone:
1-800-668-9938
TTY: 1-800-268-7095

Or visit: www.serviceontario.ca/publications
Publication # 019526

Learn more: www.ontario.ca/children

Nov/2014 © Queen's Printer for Ontario

POLISH

Dzieci starają się porozumiewać od chwili urodzenia. W bardzo wczesnym etapie życia dzieci uczą się rozumieć co się do nich mówi i zaczynają wydawać swoje własne dźwięki. Zaczynają one rozwijać umiejętności mówienia i posługiwania się językiem, które pomogą im w nawiązywaniu przyjaźni i w nauce czytania i pisanie, a potem, w odnoszeniu sukcesów w szkole i w całym życiu. Umiejętność komunikowania się jest dla dziecka niezbędna, aby mogło ono w przyszłości odnosić sukcesy.

Przeciętnie, jedno na dziesięcioro dzieci wymaga pomocy w rozwijaniu umiejętności mówienia i posługiwania się językiem. Bez pomocy, boryka się ono z trudnościami mówienia i słuchania, trudno mu nauczyć się czytać i trudno mu bawić się z innymi dziećmi.

Umiejętności mowy i posługiwania się językiem dziecka od urodzenia do 30 miesięcy

Etapy rozwoju

Poniższe „kamienie milowe” przedstawiają niektóre umiejętności określające postępy dziecka gdy uczy się ono porozumiewać. Podane są również sugestie co rodzice mogą robić, aby pomóc w rozwinięciu sprawności mowy i umiejętności języka. Jeśli dziecko Państwa nie osiąga tych kamieni milowych, prosimy skontaktować się z lokalnym programem nauki mowy i języka.

W wieku 6 miesięcy

- zwraca się w kierunku źródła dźwięku
- niespodziewany silny hałas przestrasza je
- wydaje różne dźwięki, w zależności od potrzeb – jestem głodne, jestem zmęczone
- obserwuje twarz mówiącego
- uśmiecha się i śmieje się w odpowiedzi na uśmiech i śmiech
- imituje odgłos kaszlu lub inne dźwięki – aaa, buu, eee

W wieku 9 miesięcy

- reaguje na swoje imię
- reaguje na dzwonek telefonu i pukanie do drzwi
- rozumie gdy mu powiedziec „nie”
- osiąga to czego chce poprzez odgłosy i gesty, np. wyciąga ręce aby je podnieść
- uczestniczy we wspólnych zabawach, np. w chowanego
- lubi być wśród ludzi
- gaworzy i powtarza dźwięki - babababa, dadadada

W wieku 12 miesięcy

- wykonuje proste jednostopniowe polecenia – „usiądź”
- patrzy przez cały pokój na wskazane rzeczy
- używa trzy lub więcej słów
- używa gesty w celu porozumiewania się – macha na “do widzenia”, potrząsa głową na “nie”
- zwraca na siebie uwagę przy pomocy dźwięków, gestów i wskazywania, patrząc w oczy
- przynosi zabawki, żeby je pokazać
- “popisuje się” aby zwrócić na siebie uwagę i być pochwalone
- łączy różne dźwięki jakby mówiło – abada baduh abee
- okazuje zainteresowanie prostymi obrazkami w książce

Niemowlęta lubią, gdy:

- schylać się do ich poziomu, aby mogły zobaczyć twarz. Daje im to do zrozumienia, że jest się zainteresowanym tym co one robią czy mówią. Ułatwia to nawiązanie z nimi kontaktu.
- powtarzać dźwięki jakie one wydają. Niemowlęta lubią wydawać różne dźwięki i cieszą się jak się je wielokrotnie naśladowuje.
- śpiewać do nich i śmiać się, zwłaszcza podczas karmienia, kąpania i przewijania. Należy pamiętać, aby do nich cały dzień mówić, o tym co się robi czy widzi - “Mamusia wkłada płaszcz”, albo “To jest duży samochód”.
- nazywać rzeczy na które one patrzą lub którymi się bawią. Niemowlęta są zainteresowane odkrywaniem świata i uczeniem się nowych rzeczy, i chcą usłyszeć jak rzeczy się nazywają.

W wieku 18 miesięcy

- rozumie koncept pojęć „wewnątrz” i „zewnątrz” oraz „włączone” i „wyłączone”
- gdy je zapytać, wskazuje na poszczególne części ciała
- używa co najmniej 20 słów
- odpowiada słowami lub gestami na proste pytania – “Gdzie jest miś?”, “Co to jest?”
- bawi się na niby zabawkami – daje misiowi pić
- wymawia co najmniej cztery różne spółgłoski – b, n, d, g, w, h
- lubi aby mu czytać i oglądać z nim proste książki
- wskazuje obrazki palcem

W wieku 24 miesięcy

- wykonuje dwustopniowe polecenia - “Idź poszukaj misia i pokaż go babci”
- używa 100 lub więcej słów
- używa co najmniej dwa zaimki - “ty”, “ja”, “moje”
- konsekwentnie łączy dwa do czterech słów w krótkie wyrażenia – “Tata czapka”, “samochód jedzie na ulicy”
- lubi być z innymi dziećmi
- zaczyna przynosić zabawki rówieśnikom oraz naśladowuje słowa i zachowanie innych dzieci
- ludzie mogą zrozumieć jego słowa w 50 do 60 procentach
- z łatwością i bez wysiłku wymawia słowa i dźwięki
- trzyma książkę w dobrą stronę i przewraca kartki
- „czyta” swoim zabawkom
- maże kredkami

W wieku 30 miesięcy

- rozumie pojęcie wielkości (duże/male) i ilości (trochę, dużo, więcej)
- używa niektórych form gramatycznych używanych przez dorosłych - “dwa jabłka”, “ptak lata”, “skoczyłem”
- używa ponad 350 słów
- używa słowa określające akcję - biegać, rozlać, upaść
- zaczyna na krótko uczestniczyć w kolejce z innymi dziećmi, zarówno w używaniu zabawek jak i w mówieniu
- okazuje zmartwienie gdy inne dziecko zrobi sobie krzywdę lub jest smutne
- łączy kilka czynności w zabawie – karmi lalkę i kładzie ją spać, ładuje klocki na pociąg, poczym odjeżdża pociągiem i rozładowuje pociąg
- większości słów wymawia od początku z dźwiękiem
- składa słowa dwu- lub trój sylabowe - “ba-na-ny”, “kom-pu-ter”, “trak-tor”
- rozpoznaje znajome logo lub znaki – złote “M” McDonalda, znak “stop”
- pamięta i rozumie znane opowiadania

Dzieci raczkujące lubią, gdy:

- pozwolić im dotknąć i potrzymać książkę, gdy pokazuje się im i nazywa rzeczy na obrazku.
- używać normalnych słów zamiast dzieciennego “papłania” – “daj mi” zamiast “da-da” lub “butelka” zamiast “ba-ba”.
- poświęcić im trochę czasu aby wysłuchać co mówią - chcą one aby rodzice usłyszeli wszystkie nowe dźwięki jakich się nauczyli, nowe słowa i pomysły.
- dawać im proste polecenia do wykonania – “Idź poszukaj swoich czerwonych butów”
- używać wiele różnych słów, mówiąc do nich – słowa o przeciwnym znaczeniu jak, “do góry – na dół”, “do środka - na zewnątrz”, słowa oznaczające czynność, jak “bieganie”, “chlapanie” oraz przymiotniki opisujące rzeczy, jak “wesoły”, “duży”, “mały”, “czysty”, “brudny”.
- zachęcać je do zabawy z innymi dziećmi – w bibliotece, na placu zabaw, w parku.